

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Гена Георгиева Грънчарова, д.м.

за дисертационния труд на **Йоана Иванова Симеонова** на тема „Фактори за формиране и динамика на здравната самооценка“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“

С Решение на АС на МУ-Плевен (Протокол № 29/07.03.2016 г.) и Заповед № 449/08.03.2016 г. на Ректора на МУ-Плевен проф. д-р Славчо Томов, д.м.н., съм определена за член на Научно жури и с Протокол №1/17.03.2016 г. от първо неприсъствено заседание съм избрана за Председател на Научното жури по процедурата за защита на дисертационния труд на **Йоана Иванова Симеонова** на тема „Фактори за формиране и динамика на здравната самооценка“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ от професионално направление 7.4. „Обществено здраве“.

Кратки данни за докторантката

Йоана Иванова Симеонова е родена на 07.10.1974 г. в гр. Плевен. През 1992 г. завършва средно образование в гр. Белене, а през 1995 г. придобива специалност „медицинска сестра общ профил“ в Полувисш медицински институт в гр. Плевен.

В периода 1995-2006 г. работи като медицинска сестра в различни клиники на УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ – Плевен: клиника по белодробни болести с диспансер (1995-1996), клиника по онкохирургия (1991-2001), клиника по онкорadiология (2001) и клиника по остри психози – мъже (2003-2006), а през 2002-2003 г. - в ДКЦ „Авис-Медика“ – Плевен.

През 2001-2004 г. е студентка задочно обучение в бакалавърската програма по специалността „Управление на здравните грижи“ в МУ-Плевен, а през 2006 г. придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по същата специалност.

От 2006 г. до 2008 г. работи в МУ-Плевен като експерт в кабинета по качество на обучението и акредитацията. От м. октомври 2008 г. е избрана за асистент в катедра „Социална и превантивна медицина, медицинска статистика, педагогика и психология“ (понастоящем включена в състава на катедра „Об-

щественоздравни науки“) при Факултет „Обществено здраве“ на МУ-Плевен. През 2012 г. придобива специалност по „Медицинска информатика и здравен мениджмънт” в системата на СДО. От 2014 г. е зачислена за втора специалност по „Икономика на здравеопазването“, по която ѝ предстои полагане на държавен изпит.

Ас. Симеонова работи активно за повишаване на своята професионална и педагогическа квалификация чрез участие в различни обучителни форми – курсове, семинари, посещения на лекции на гостуващи преподаватели и др.

Провежда учебно-практически занятия на студентите от специалностите във факултетите „Обществено здраве” и „Здравни грижи” и в Медицинския колеж на МУ-Плевен по дисциплините „Социална медицина“, „Епидемиология на здравето“, „Медицинска социология“ и „Промоция на здравето“.

Ас. Симеонова развива интензивна публикационна активност по проблемите на здравната самооценка на лицата, оценка на здравните потребности на пациенти, рисково здравно поведение при подрастващи, ресоциализация на пациенти с шизофрения и др. Има публикувани 22 статии в български списания, 17 пълнотекстови доклада от научни прояви (3 в чужбина) и над 50 участия в научни форуми у нас и 5 участия в чужбина.

Членува в Съюза на учените в България, Българска асоциация по обществено здраве и Европейска асоциация по обществено здраве.

Има добра езикова подготовка по руски и английски език и много добра компютърна грамотност.

Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 192 страници основен текст, 20 страници библиография и 63 страници приложения. Структуриран е в три основни глави (Литературен обзор, Собствено проучване, Резултати и обсъждане) и завършва с изводи, препоръки и приноси. Доказателственият материал е представен в 73 таблици и 59 фигури. Библиографията съдържа 350 литературни източници, от които 61 на кирилица и 289 на латиница.

Актуалността на дисертационния труд е добре очертана в стегнатото въведение към дисертацията и автореферата. Докторантката разработва важен и недостатъчно оценяван проблем в социално-медицинска литература и медицинска практика. Съвременното развитие на здравните грижи налага все повече пациентът и неговата субективна оценка за здравето и здравните потребности

да бъде отчитана в комплексния подход към неговите здравни проблеми на пациента и в изграждането на здравословен начин на живот от най-ранна възраст.

Литературният обзор е тематично насочен към изясняване на основните характеристики на понятието „здравна самооценка“, теоретичната рамка и подходите за измерване на здравната самооценка, индикаторите, методите и скалите за измерване, прогностичните възможности и приложението на здравната самооценка в медицинската практика, променливите величини, описващи здравната самооценка и връзката им с понятието „здравнообусловено качество на живот“. При изясняване на всички понятия докторантката се опира на най-съвременните изследвания в това направление, като използва достатъчно на брой и подходящи по съдържание литературни източници, над 80% от които са от последните 10 години. Чрез задълбочения аналитичен характер на литературния обзор докторантката сполучливо извежда и обосновава теоретичната рамка на своето собствено изследване.

Целта на проучването е определена кратко и ясно: Да се идентифицират факторите, участващи при формирането на здравната самооценка на лицата и да се установят възрастовообусловените промени в нейното развитие. За реализация на целта са поставени осем конкретни задачи, които отразяват отделните стъпки на проучването и са формулирани девет изследователски хипотези.

Методологията на проучването е добре описана. Изследването има характер на аналитично епидемиологично изследване, опиращо се на три срезови проучвания, осъществени в периода 2012-2014 г. с обхващане на три извадки: 456 ученици и студенти; 90 интервюирани в дома лица на възраст над 18 г.; 212 пациенти на възраст над 44 г. от 5 амбулатории за първична медицинска помощ и хоспитализирани пациенти в УМБАЛ – Плевен.

Първичната информация е набрана б разработени от докторантката комплексни въпросници за анкетиране и интервю с ученици, студенти, възрастни лица и пациенти, в които тя е включила въпроси от голям брой стандартизирани въпросници, такива като: EQ-5D на EuroQoL Group за измерване качеството на живот; скала за самоуважение на Rosenberg; скала за възприемане на стреса на Cohen; Канадска скала за оценка на физическото насилие срещу жените; скала за оценка на личностния социален капитал на Chen; скала за удовлетвореността от живота на Ed Diener; скала на C3O за оценка на психическото благосъстояние; въпросник за оценка на здравето-12 (GHQ-12 на Goldberg) и др.

Използвани са голям брой описателни и аналитични статистически методи и показатели за извличане на зависимости, доказванеформулираните хи-

потези, съставяне на прогностични регресионни модели и др. Цялостният дизайн на проучването доказва добро владение от докторантката на съвременните методологични подходи в областта на социално-медицинските научни изследвания.

Резултатите и обсъждането са в една глава, което дава по-добра възможност за извеждане на съответни зависимости и заключения. Данните са представени в голям брой добре оформени таблични или графични изображения.

Независимо от огромния брой използвани въпросници (представени в отделните приложения), докторантката е успяла да обедини получените данни в конкретни и стегнато формулирани изводи: доказана е определящата роля на пола за субективната оценка на здравето при младите лица; с увеличаване на възрастта нараства честотата на по-ниската здравна самооценка; определящо значение за здравната самооценка имат образованието, социалния статус и материалните възможности на лицата; по-лошото физическо здраве води до формиране на по-ниска здравна самооценка; доказана е ролята на психическото здраве за формиране на здравната самооценка; социалната подкрепа има важна роля за здравната самооценка; физическото здраве е водещо за формиране на здравната самооценка и др.

Приноси на дисертационния труд

Проведеното проучване от ас. Симеонова има иновативен характер по своята тематика, дизайн и използван инструментариум.

Това е първото комплексно медико-социално проучване върху здравната самооценка на лицата, в което са обхванати значителен брой факторни и резултативни променливи, които позволяват да се формира концептуален модел на здравната самооценка при различни категории лица.

Проучването доказва възможността за прилагане на съвременни методични подходи, използвани в развитите страни, при изучаване на здравната самооценка на лицата у нас. По такъв начин, то не само обогатява нашата социално-медицинска литература, но и създава възможност за сравняване на здравната самооценка на българското население с проучванията на водещи европейски институции и изследователи.

Направен е опит за прилагане на разработената методика за измерване на субективното здраве в общата медицинска практика.

Като приложен принос може да се посочи и разработената учебна програма за факултативна учебна дисциплина „Здравна самооценка на пациента“, която би допринесла за разширяване на познанията на бъдещите здравни професионалисти и осъзнаването на важността на субективната оценка на здравето.

Авторефератът отразява добре съдържанието на дисертацията, описва много добре методологията на проучването и представя по убедителен начин най-съществените резултати, изводи и препоръки от проучването.

Във връзка с дисертационния труд са публикувани 3 статии в научни списания, две участия в научни форуми с резюмета (едно от които в чужбина).

Лични впечатления

Докторантката ас. Йоана Симеонова е добре подготвен преподавател и задълбочен изследовател. Стреми се непрекъснато към самоусъвършенстване и придобиване на нови знания. Проявява висока възискателност към себе си към обучаваните студенти. Стриктно съблюдава учебната дисциплина и уплътнява максимално учебното време.

Заклучение

Представеният дисертационен труд се отличава с актуалност, оригиналност, методическа иновативност и прецизност, съдържа теоретични и приложни приноси и доказва способността на докторантката за работа с научна литература, за организация и провеждане на самостоятелни проучвания, умело прилагане на разнообразни статистически методи за анализ на данните от собственото проучване и извеждане на основни изводи и заключение. Спазени са всички изисквания на Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет-Плевен.

Давам своето положително становище и препоръчвам на останалите членове на уважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „**доктор**“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ на **ас. Йоана Иванова Симеонова**.

18.04.2016

Плевен

Изготвил становището:

Доц. д-р Гена Грънчарова д.м.